

Ærfugl

Somateria mollissima

Kjennetegn

Ærfuglen er den største andearten i Norge. Dens tilspissede hodeprofil er karakteristisk. Hannen har som eneste andeart hvit rygg og svart buk i praktdrakt. Hodet er hvitt med svart isse og grønn nakke. Hannene skifter til en gråsvart drakt i myteperioden. Hunnen er brunfargede.

Biologi

I hekketiden er det avgjørende at ærfuglen finner trygge hekkeplasser fri for landrovdyr og den hekker derfor oftest på øyer og holmer. Siden ungene finner mat i strandsonen, foretrekker ærfuglen grunne skjærgårdsområder.

Flere steder langs kysten har ærfugl blitt holdt som husdyr. Folket på øyene lager egne hus (e-baner) der hunnen fikk skjul mot predatorer. I dag holdes denne egg- og dunværtradisjonen i hevd først og fremst på øyer i Vega kommune på Helgelandskysten.

Ærfuglen legger 4–6 egg som den ruger i 25–28 dager. Ungene forlater reiret kort tid etter at de er klekt og blir vaktet av moren og/eller andre hunnfugler mens de finner mat selv.

Ærfuglen finner maten på bunn i relativt grunne områder, men den kan også dykke helt ned til 40 m. Mest vanlig næring er muslinger, snegler, krepssdyr og pigghuder.

Så snart hunnene er ferdige med eggleggingen samler hannene seg i egne flokker som trekker mot spesielle næringsrike områder for å felle fjærene (myte). Seinere trekker de over til vinteroppholdsstedene. Hunnene feller fjærene sammen med ungene på seinsommeren og trekker da sammen med disse til overvintringsområdene.

Utbredelse i Norge

Ærfuglen er vidt utbredt på den nordlige halvkule. I Norge hekker ærfuglen langs hele kysten, på holmer, øyer og skjær og dessuten langt innover i fjordene. I Norge er det antatt at det hekker omkring 90 000 par. Halvparten av disse hekker nord for polarsirkelen.

Rødlistestatus

Ærfuglen er vurdert som nært truet (NT) på rødlista for arter. Hekkebestanden har gått sterkt tilbake, særlig på strekningen fra Trøndelag til Lofoten.

Foto: S.A. Hanssen

Funn registrert i Artskart, Artsdatabanken